

# دخانیات هم سرطان زاست، هم پرونده ساز



مهدی عبداللهی  
دبیر گروه اقتصاد

سال ۱۳۱۶ بود که اولین کارخانه دولتی تولید سیگار تهران خیابان قزوین تهران افتتاح شد. مرکز اصلی شرکت دخانیات در تهران خیابان قزوین و کارخانه‌های تولیدی آن در استان‌های تهران، گیلان، کردستان، آذربایجان غربی، اصفهان، مازندران، گلستان و مراکز فروش در کلیه استان‌هاست. در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و به استناد قانون بودجه سال ۱۳۸۹ معادل ۶۰ درصد سهام شرکت می‌بایست تا پایان سال ۱۳۸۹ واگذار می‌شد که از این میزان ۴۰ درصد بابت سهام عدالت به شرکت سرمایه‌گذاری استان‌ها اختصاص و همچنین حدود ۵۵ درصد از حقوق مالکانه شرکت نیز به موسسه صندوق حمایت و بازتوسعه کارکنان فولاد منتقل شد. بهمن، زیکا، ۵۷، فروردین، ۳۰، تی فور، تیر، هما و تنباکوی زرد طلایی و سستی و... از جمله محصولات این گروه است. این شرکت که حالا با سهامداری اصلی صندوق بازتوسعه فولاد اداره می‌شود، در سهامداری خود بانک رفاه و شرکت‌های استانی سهام عدالت را نیز در کنار خود می‌بیند. اما چالش اصلی این شرکت، بهره‌وری ناچیز، زیان دهی انبوه، هزینه‌های عجیب و غریب مازاد و پرونده‌های حقوقی زیاد و املاک مازاد و راکد است. مجموعه اقدامات شرکت زیان خالص ۵۷۲ میلیارد تومانی، زیان انباشته ۱۲۰۰ میلیارد تومانی و بدهی مالیاتی ۲۲۰ میلیارد تومانی را به ثبت رسانده است. کاهش ۷۰ درصدی تولید از سال ۱۳۸۸ تا ۱۴۰۱ نیز از جمله موارد قابل تأمل در عملکرد این شرکت شبه دولتی است.

## سقوط ۷۰ درصدی تولید در ۱۴ سال اخیر

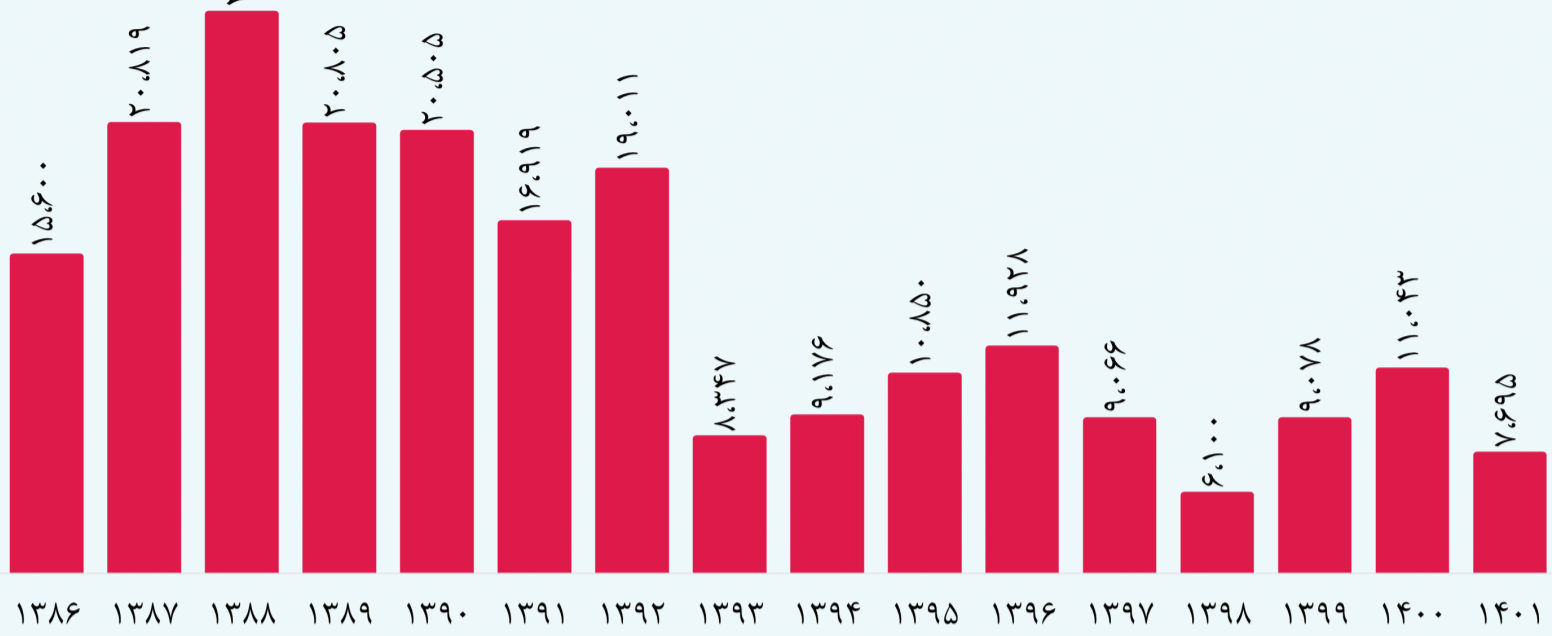
آمار تولیدات شرکت دخانیات ایران بسیار قابل تأمل است. تا سال ۱۳۹۴ که آمارهای تفکیکی قابل دسترس بوده میزان تولید شرکت دخانیات ایران (ITC) از ۱۵ میلیارد نخ در سال ۱۳۸۶ به ۲۰۸ میلیارد نخ در سال ۱۳۸۷ و ۲۵۳ میلیارد نخ در سال ۱۳۸۸ رسیده است. این مقدار در سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ حدود ۲۰۵ تا ۲۰۸ میلیارد نخ و در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ حدود ۱۹ و ۱۹ میلیارد نخ است. اوج سقوط تولید شرکت مخاربت به سال ۱۳۹۳ برمی‌گردد که تولید این شرکت به ۸۴ میلیارد نخ رسیده است. این مقدار در سال‌های بعد نیز بین ۸۴ تا ۹۲ میلیارد نخ در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بوده و در سال ۱۳۹۶ به حدود ۱۲ میلیارد نخ می‌رسد. در سال ۱۳۹۷ ۹۰٫۱ میلیارد نخ و در سال ۱۳۹۸ ۶٫۱ میلیارد نخ و مجدداً در سال ۱۳۹۹ به ۹ و در سال ۱۴۰۰ به ۱۱ میلیارد نخ می‌رسد. اما در آخرین آمارهای تولید این شرکت طی سال ۱۴۰۱ به هفت میلیارد و ۶۹۵ میلیون نخ رسیده که کاهش ۳۰ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ دارد. همچنین مقدار تولید شرکت دخانیات در سال گذشته کاهش ۷۰ درصدی نسبت به بالاترین تولید این شرکت یعنی تولید ۲۵۳ میلیارد نخ سال ۱۳۸۸ داشته است. البته شرکت دخانیات تا سال ۱۳۹۴ آمارهای تحت عنوان تولید مشارکتی و تولید عاملیت صنعتی نیز منتشر کرده که تولید مشارکتی شرکت بین سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ از ۹٫۹ به حدود ۱۵ میلیارد نخ رسیده است. در چند سال اخیر آمارهای تحت عنوان تولید مشارکتی و عاملیت صنعتی منتشر نشده است.

## فاجعه تولید زیر ظرفیت

طبق اطلاعات صورت مالی شرکت دخانیات ظرفیت اسمی تولید در این شرکت بیش از ۲۵ میلیارد نخ سیگار بوده که ظرفیت معمول یا عملی آن به حدود ۱۲٫۶ میلیارد نخ رسیده است. لازم به ذکر است ظرفیت علمی شرکت دخانیات تا سال ۱۳۹۴ به ۳۶ میلیارد نخ رسیده بود که حالا با از دست رفتن بخش‌های زیادی از خط تولید، ظرفیت عملی تولید نیز سقوط ۶۵ درصدی داشته است. اما نکته قابل تأمل اینکه، از همین ظرفیت ۱۲٫۶ میلیارد نخ فعلی نیز نزدیک به نیمی از آن بلااستفاده بوده و تولید سال ۱۴۰۱ شرکت حدود ۷٫۷ میلیارد نخ بوده است. در همین خصوص روز گذشته سیدحجت کاظمی، مدیرعامل صندوق بازتوسعه فولاد که از سهامداران عمده شرکت دخانیات بوده درخصوص عملکرد تولید این شرکت به اینا می‌گوید: «واقعیت این است که در بازار سیگار کشور ما سالانه ۸۰ میلیارد نخ سیگار مصرف داریم که از این میزان تنها چیزی حدود هفت میلیارد آن را شرکت دخانیات تولید می‌کند و به عبارتی سهم بازار ما چیزی حدود پنج درصد است. برآورد ما این بود که مدیران شرکت بتوانند امسال تا ۱۰ میلیارد نخ را تولید کنند که متأسفانه این امر محقق نشد. با این توصیف سود ناشی از تولید این شرکت اکنون هزینه‌های جاری آن را نیز کفاف نمی‌دهد. ما اکنون حدود ۷۲ دستگاه تولید سیگار در شرکت دخانیات (در کل کشور) داریم که بیش از ۳۵ دستگاه اکنون از زره خارج شدند. در واقع ما با نصف ظرفیت دستگاه‌ها درحال تولید هستیم.»

## تولید سالانه سیگار در شرکت دخانیات ایران (ITC) از سال ۱۳۸۶ تاکنون (میلیون نخ)

(به جز تولید مشارکتی و عاملیت صنعتی)



توضیحات می‌نویسد: «علی‌رغم ساختار غیردولتی شرکت، مدیران دخانیات ۳۰۰ دستگاه واژهت بپردازید با پلاک دولتی از شرکت سابقا خریداری کرده‌اند.» همچنین در بخشی دیگر از صورت مالی آمده است تعداد ۱۷ دستگاه خودرو سبک و یک دستگاه موتورسیکلت شرکت در اختیار وزارت صمت و ستاد صنایع دخانی می‌باشد که اقدامی برای تعیین تکلیف آنها صورت نگرفته است.

بخش جالب ماجرا اینجاست: طبق توضیحات حسابر، در سال ۱۴۰۱ بابت حقوق و مزایا و اضافه‌کاری ۱۷ نفر از کارکنان مأمور به دستگاه‌های دولتی و عمومی غیردولتی جمعاً به مبلغ ۶۳ میلیارد تومان پرداخت و به حساب هزینه شرکت منظور شده است. همچنین ۱۱٫۵ میلیارد تومان در راستای ایفای مسئولیت اجتماعی هزینه شده که این رقم دو برابر رقم ۵ میلیارد تومانی تعیین شده از سوی مجمع عمومی است.

## شرکتی با دعاوی زیاد

طبق گزارش حسابر، تعداد ۱۵ قهره از املاک شرکت دخانیات در تصرف شرکت‌های دیگر است. همچنین اسناد مالکیت ۱۹ قهره از املاک (زمین و ساختمان) باید تعیین تکلیف شود. این شرکت بابت ۸۱ میلیون یورو بخت سفارش از آیب توتون، لیباف و فیتر و... یا مناقصه برگزار نکرده، یا ترک تشریفات کرده است. همچنین هفت قهره از فروشندگان خارجی (۱۴ قهره ثبت سفارش بابت خرید مواد اولیه مربوط به سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱) به دلیل عدم انعقاد قرارداد، عدم اخذ تضمین انجام تعهدات از فروشندگان و افزایش نرخ مواد اولیه از انجام تعهدات بابت مابقی سفارش‌ها طبق پیش فاکتور خودداری نموده و از این بابت شرکت متحمل ۶٫۶ میلیون یورو هزینه اضافی شده است.

## کشیدن سیگار از جیب مردم!

شاید این سوال مطرح شود که چرا پرداختن به موضوعی همچون عملکرد شرکت دخانیات تا این حد مهم است. در پاسخ باید گفت این شرکت حالا از جمله سرمایه‌گذاری صندوق بازتوسعه فولاد است؛ صندوقی که براساس آمارهای بودجه کل کشور، در سال ۱۴۰۲ حدود ۹٫۷ هزار میلیارد تومان از بودجه کشور صرف کمک به پرداخت حقوق و دستمزد بازتوسعه آن شده است. به عبارتی شاید اگر سرمایه‌گذاری‌های صندوق بازتوسعه فولاد باذهمی مناسبی داشت، امروز این ۹٫۷ هزار میلیارد تومان صرف کمک به نیازمندان، تأمین دارو اقسار خاص، صرف هزینه مدارس مناطق کمتربرخوردار و محروم و مسائل ضروری‌تر کشور می‌شد. ذکر این نکته الزامی است که طبق اطلاعات صورت مالی شرکت، در سال ۱۴۰۱ از صددرد سهام شرکت دخانیات، ۵۵ درصد آن مستقیماً در اختیار صندوق بازتوسعه فولاد بوده، ۱٫۷ درصد سهام کارکنان، ۲۷٫۶ درصد مربوط به کنون شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام عدالت و ۱۵٫۶ درصد هم مربوط به سهام بانک رفاه است. به‌طور خلاصه، علاوه بر اینکه بخشی از سهام شرکت مربوط به تأمین اجتماعی (در اختیار بانک رفاه) و بخشی نیز در اختیار شرکت‌های سهام عدالت بوده که هزینه‌کرد این بخش‌ها از جیب مردم حساب می‌شود، زیان‌دهی شرکت‌های زیرمجموعه صندوق‌های بازتوسعه و تأمین زیان از بودجه عمومی هم عملاً «کشیدن سیگار از جیب مردم» است.



## آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

### تهیه مصالح و احداث شبکه توزیع آب، تهیه مصالح و احداث مخازن ۲۰۰ متر مکعبی زمینی و ۲۰ متر مکعبی کامپوزیتی هوایی مجموعه ورزشی المپیک کیش

مشابه انجام شده را در پاکت «ب» ارائه نمایند.  
 ■ به منظور بازدید از محل موضوع مناقصه و اطلاع از شرایط و ضوابط حاکم بر منطقه، نماینده پیشنهاد دهنده می‌بایست در محدوده زمانی تاریخ فروش اسناد لغایت پایان تحویل اسناد نسبت به بازدید از محل موضوع مناقصه اقدام نماید. حضور نیافتن جهت بازدید و عدم تکمیل و ارائه فرم بازدید تأیید شده از سوی مناقصه‌گذار به منزله حذف از مناقصه خواهد بود.  
 ■ به پیشنهادهای فاقد امضاء، مشروط، مخدوش و پیشنهادهایی که بعد از انقضای مدت مقرر در فراخوان واصل شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.  
 ■ به پیشنهادهای فاقد سپرده، سپرده‌های مخدوش یا کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن ترتیب اثر داده نخواهد شد.  
 ■ هزینه درج هر دو نوبت آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.  
 ■ پیشنهادات شرکت‌کنندگان حداقل ۳ تا ماه بعد از آخرین موعد تسلیم پیشنهادها، اعتبار خواهد داشت و برای یک دوره سه ماهه دیگر قابل تمدید می‌باشد.  
 ■ سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه درج گردیده است.  
 ■ جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۷۶-۴۴۲۱۳۸۰-۴۴۲۱۳۸۰ تماس یا به سایت‌های [www.urban.kish.ir](http://www.urban.kish.ir) و [www.kish.ir](http://www.kish.ir) مراجعه فرمایید.

فروش اسناد تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۱۷/۰۷  
 ■ محل فروش و تحویل پیشنهادها: دبیرخانه دفتر مرکزی و دفتر تهران مناقصه‌گذار  
 ■ تاریخ و محل گشایش پیشنهادها (پاکت الف، ب، ج و د): ساعت ۰۹:۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۷/۰۹ در دفتر مرکزی مناقصه‌گذار  
 تبصره: حضور نماینده نام‌الاجتیار پیشنهاد دهندگان در جلسه بازگشایی پاکت «ج» در صورت ارائه معرفی‌نامه معتبر کتبی، مجاز می‌باشد.  
 ■ مبلغ خرید اسناد مناقصه: ۱۰۰۰۰۰۰۰ (ده میلیون ریال) ریال که می‌بایست به روش ذیل ارائه شود:  
 - ارائه رسید بانکی واریز نقدی به شماره حساب ۴۱۱۰۴۳۷۷۸۸۹۹۹۱ نزد بانک سپه شعبه مرکزی جزیره کیش  
 ■ مبلغ و نوع تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: ۴۰,۵۲۴,۴۹,۲۹۷ ریال که می‌بایست به یکی از روش‌های ذیل ارائه شود:  
 ۱- ارائه رسید بانکی واریز نقدی به شماره حساب ۴۱۱۰۴۳۷۷۸۸۹۹۹۱ نزد بانک سپه شعبه مرکزی جزیره کیش  
 ۲- ارائه چک بانکی تضمینی در وجه مناقصه‌گذار  
 ۳- ارائه ضمانتنامه بانکی بدون هرگونه قید و شرط به نام شرکت عمران، آب و خدمات منطقه آزاد کیش مطابق اسناد مناقصه

شماره مناقصه: ن/۱۴۰۲/۱۷/۰۷  
 ■ نام مناقصه‌گذار: شرکت عمران، آب و خدمات منطقه آزاد کیش  
 ■ نشانی مناقصه‌گذار:  
 ■ دفتر مرکزی: جزیره کیش - میدان خلیج فارس - بلوار ایران - مجتمع اداری پارس - شرکت عمران، آب و خدمات منطقه آزاد کیش  
 ■ تلفن: ۰۷۶-۴۴۲۱۳۸۰-۴۴۲۱۳۸۰  
 ■ دفتر تهران: بزرگراه آفریقا - بالاتر از چهارراه شهید حقانی (جهان‌کودک) - نبش خیابان کیش - ساختمان شماره ۴۵ - طبقه همکف  
 ■ تلفن: ۰۷۶-۸۸۷۸۰۷۴۷-۰۲۱، ۰۸۸۸۷۲۲۳۵-۰۸  
 ■ موضوع مناقصه: تهیه مصالح و احداث شبکه توزیع آب، تهیه مصالح و احداث مخازن ۲۰۰ متر مکعبی زمینی و ۲۰ متر مکعبی کامپوزیتی هوایی مجموعه ورزشی المپیک کیش به شرح مندرج در اسناد به مدت ۶ (شش) ماه شمسی  
 ■ مبلغ برآورد: ۸۱,۰۸۸,۹۸۵,۹۳۴ (هشتاد و یک میلیارد و هشتاد و هشت میلیون و نهصد و هشتاد و پنج هزار و نهصد و سی و چهار ریال)  
 ■ تاریخ فروش اسناد مناقصه: از تاریخ درج آگهی نوبت دوم تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۱۷/۰۲  
 ■ آخرین مهلت تحویل اسناد و ارائه پیشنهادها: از تاریخ اتمام مهلت

### مدیرمسئول:

- محمد امین ایمانجانی
- قائم مقام مدیرمسئول:
- مسعود فروغی

### سردبیر:

- محمد زعیب زاده

### تلفن و فکس:

- ۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵

### کد پستی:

- ۱۱۳۵۳۳۸۱۶

### چاپ:

- چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

### نشانی:

- خیابان حافظ، پایین‌ترین تراز جمهوری
- روبه‌روی ساختمان بورس
- ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم